

Polemiek

ZATERDAGAVOND hebt u in ons blad kunnen lezen over de heer Jasper, die voor de rechter is gedaagd omdat hij al een paar weken lang, op alle reclamebiljetten die tabaksartikelen aankopen, het gruwelijke woord „kanker“ schrijft. Zijn activiteit was mij, wandelend door Amsterdam, al opgevallen, maar ik vermoedde dat een even stout als energiek jongetje de hand in dit spel had. De heer Jasper is echter negen en twintig jaar oud en voert deze originele actie, omdat hij meent een geestesbezieneerder te zijn, die de moloch der reclame vellen wil. In de Haagse Post las ik nog, dat hij zelf veel rookt en zijn kruistocht maakt met een paffer tussen de lippen, een interessant detail dat hem karakterologisch in sterke mate compliceert. De rechter heeft bepaald dat hij zal moeten zitten, als hij met zijn bezwaaderingen voortgaat.

Is dat een juist vonnis?

Het past mij niet het te beoordelen.

Wel zou ik ruimte willen vragen voor een gedachtengang. De ganse dag schreeuwt men ons op peperbussen, muren en krantenpagina's allerlei adviezen toe. Rook ons puik sigaretje. Drink ons heerlijk bierje. Draag ons zuiverig jasje. Eet ons lekker aarstje. 't Is allemaal goede raad, die we mogen opvolgen, of in de wind slaan. Maar gezien het vonnis dat de heer Jasper heeft opgeloopen, mogen we er blijkbaar niet tegen polemiseren.

Raakt dit eigenlijk niet een principiële kwestie?

„Elke dag één glaasje“, roept een je-nevertabriek ons toe. Ik kan mij mensen voorstellen, die er behoefte aan zouden gevoelen, de opvallende hypocrisie van deze slagzin te ontmaskeren, door er een uitspraak van een zo deskundige man als Pierre Brasseur onder te schrijven die luidt:

„Je neemt één glaasje, dat glaasje maakt een andere man van je en die man heeft dorst“.

Dat is waar.

En het lijkt mij allerminst bewezen, dat de gruwelijke kanttekeningen die de heer Jasper zo ijverig maakt, niet waar zijn.

Het vonnis van de rechter heeft dus bepaald, dat het niet is toegestaan, in het openbaar aangeplakte beweringen die aan twijfel onderhevig zijn, te voorzien van een notitie die een andere opvatting in overweging geeft. Is dat nog wel te rijmen met de rechten die de democratie ons zegt te waarborgen?

Ik ga hier even op zitten, omdat ik zelf enige maanden geleden in een vergelijkbaar probleem gewikkeld was.

Toen ik 's ochtends mijn huis verliet, zat op mijn deur een kleurig affiche geplakt, met de slagzin „Vrijheid voor Algerije“. Nu ben ik een voorstander van vrijheid, dus het kwam goed uit. Hoewel mijn huisdeur geen openbare peperbus is, doch een onder het bezitsinstinct ressorterende hoeveelheid hout die ik in beginsel niet beschikbaar stel voor aanplakbiljetten, leek verwijdering van het papier mij toch in strijd met de beginselen der democratie, die een ieder toestaan vrijelijk propaganda te maken voor zijn denkbeelden. Wel achtte ik mij, op grond van de mij door datzelfde systeem gewaarborgde rechten, bevoegd, het affiche naar mijn smaak aan te vullen. Ik plakte er dus een strook onder.

Nu stond er:

„Vrijheid voor Algerije en Hongarije“.

De volgende ochtend was mijn deur weer schoon.

Daar ziet ge het nut van polemiek.

't Is net zoals als interrumperen in het parlement of in een vergadering — hinderlijk, doch toegestaan.

Maar Jasper moet zitten als hij het weer doet.

Wij zullen hem dan hebben te beschouwen als een democratische martelaar.

Neen, het best kan het tabakskapitaal voorkomen dat hij er een wordt door hem, tegen een goede betaling, in dienst te nemen, bijvoorbeeld bij de propaganda-afdeling. Want ook dat is in de democratie vaak vertoond: dat men wordt, wat men altijd heeft bestreden.

KRONKEL